

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 20__ р.

КОМПЛЕКСНА ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності «фінанси і кредит»

за темою:

**«Організація регулювання діяльності системно значущих
банків»**

Виконавці

студентка 4 курсу факультету КЕФ

Шестова Ольга Юрїївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Студентка 4 курсу факультету КЕФ

Кореневська Дар'я Констянтинівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

К.е.н., ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Зверяков О.М.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2017

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ СИСТЕМНОГО РИЗИКУ В БАНКІВСЬКІЙ СПРАВІ	7
1.1. Сутність та форми системного ризику	7
1.2. Фінансова та економічна криза як чинник виникнення системного ризику	19
1.3. Наукові підходи до визначення системно значущого фінансового інституту	28
Висновки до Розділу 1	35
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СИСТЕМНО ЗНАЧУЩИХ БАНКІВ	38
2.1. Аналіз іноземного досвіду ідентифікації системно важливих банків	38
2.2. Ідентифікація системно важливих банків в Україні	51
2.3. Аналіз діяльності системно важливих банків України та їх внесок у системний ризик	59
2.4. Витрати на підтримання системної стабільності: визначення, підходи до класифікації та український досвід	71
Висновки до Розділу 2	82
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СИСТЕМНО ВАЖЛИВИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ	85
3.1. Міжнародний досвід побудови системи регулювання системно важливих банків та його адаптація в Україні	85
3.2. Прогнозування витрат на підтримання системно важливих банків в Україні	95
3.3. Удосконалення регулювання діяльності системно важливих банків в Україні	105
Висновки до Розділу 3	115
ВИСНОВКИ	117

ВСТУП

Актуальність теми. Процеси фінансової глобалізації, лібералізації руху капіталів, концентрації та трансформації у банківській сфері приводять до укрупнення банків і формування таких таких інституційно - структурних угруповань як системно важливі банки. Системно важливі банки концентрують значні обсяги капіталу, активів та зобов'язань, характеризуються великим обсягом і складністю операцій, системною пов'язаністю та складною заміненістю, а порушення чи диспропорції у їх діяльності можуть призвести до значних збитків у банківській системі та економіки в цілому.

Остання світова криза переконливо засвідчила визначальну роль системно важливих банків у можливості провокування кризових явищ як в масштабах окремої країни, так і світу в цілому. За таких обставин набувають особливого значення питання ідентифікації, регулювання та нагляду за системно важливими банками. Міжнародний досвід свідчить, що системно важливі банки потребують особливого режиму пруденційного регулювання і нагляду, а також певних витрат для підтримки їх стабільності. На національному рівні регулятори мають визначити перелік та адекватні заходи щодо банків, які є системно важливими.

Існуючі підходи до визначення системно важливих банків та показників їх системної значимості демонструють різноманітність методів, вибір яких залежить від специфіки банківської діяльності та стратегічних цілей головного регулятора стабільності банківської системи. Нині існують досить різноманітні підходи до виміру системної важливості банків, показника який має в повній мірі пояснювати вплив функціонування системно значимого банку. Важливим питанням є об'єктивність вибору критеріїв оцінювання значимості банків.

Необхідно зазначити, що для України ця тема особливо актуальна, оскільки банківська система володіє найбільшою часткою на фінансовому ринку.

Отже, значимість системно важливих банків, наявність проблем у їх функціонуванні, необхідність обґрунтування критеріїв віднесення банків до системно важливих та розроблення спеціальних заходів їх регулювання і нагляду визначають актуальність вирішення цих питань у вітчизняній банківській практиці.

Варто відмітити, що значний внесок у вирішення теоретичних і практичних аспектів проблеми діяльності системно важливих банків досліджені у зарубіжній економічній літературі в працях О. де Бандта (O. de Bandt), П.Хартмана (P.Hartmann), А.Бергера (A.Berger), П.Молине (P.Molyneux), Дж.Вілсона (J.Wilson), Ж.К.Тріше (J.-C.Trichet), В. Белової, Л. Примостки, Н. Реверчука, Ч. Джоу, Ц. Фурфіне, М. Бека, Дж. Чепмена, Р. Гаррета, Г. фон Петера, Н. Шульги, Т. Адріана, П. Прата, Я. Анвара, К. Сорамакі, Ч. Джоу, Ц. Фурфіне, М. Бека, Дж. Чепмена, Р. Гаррета, М. Сеговьяно, Ц. Гоодхарта, Ц. Чжу та ін. Віддаючи належне науковим напрацюванням зарубіжних та вітчизняних учених, варто зауважити, що окремі питання, щодо розробки методичних підходів і практичних рекомендацій ідентифікації системно важливих банків у вітчизняній банківській системі стабільності залишаються невирішеними.

Метою дослідження є обґрунтування науково-методичних підходів до ідентифікації, аналізу та регулювання діяльності системно важливих банків відповідно до міжнародної банківської практики, оцінка методів їх визначення в розрізі оцінки впливу діяльності системно важливого банку.

Досягнення мети потребує виконання таких **завдань**:

- визначити сутність та форми прояву «системного ризику»;

- охарактеризувати фінансові та економічні кризи, які стали чинниками виникнення системного ризику;
- на основі наукових підходів визначити поняття «системно значущого фінансового інституту»;
- розглянути методичні підходи до ідентифікації системно важливих банків України, враховуючи міжнародний досвід;
- проаналізувати діяльність системно важливих банків в Україні, враховуючи останні зміни у банківській системі України;
- запропонувати класифікацію та проаналізувати витрати на підтримання системної стабільності банківської системи України;
- обґрунтувати методичні підходи до прогнозування витрат на підтримання стабільної діяльності системно важливих банків.
- охарактеризувати процеси регулювання системно важливих банків України;
- визначити методи удосконалення регулювання діяльності системно важливих банків України.

Основні результати роботи, що складають її **наукову новизну** полягають у наступному:

- розширено класифікацію витрат на підтримання системно важливих банків, що дозволить у подальшому обґрунтувати доцільність та оцінити ефективність цих витрат;
- удосконалено науково - методичні засади прогнозування витрат на підтримання стабільної діяльності системно важливих банків, що сприятиме обґрунтованому вибору інструментів макропруденційної політики у сфері регулювання системно важливих банків.

Об'єктом дослідження є системно важливі банки.

Предметом дослідження є процеси ідентифікації та регулювання діяльності системно важливих банків.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використовувались загальнонаукові та специфічні методи наукового пізнання. Логіко-діалектичний метод – для визначення сутності системно важливий банків, виявлення базових ознак системної важливості. Методи аналізу, синтезу та порівняльного аналізу – для дослідження переваг та недоліків підходів до оцінки витрат на підтримання системної стабільності. Метод системного аналізу та узагальнення – для виявлення негативних та позитивних наслідків ліквідації неплатоспроможних банків. Графічний та побудови аналітичних таблиць – для наочного відображення результатів дослідження. Метод кореляційно-регресійного аналізу – для оцінки чинників впливу та внеску системних банків у загальний рівень ризику на банківському ринку України.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі за результатами аналізу наукових робіт вітчизняних та зарубіжних вчених було виявлено методи ідентифікації системно значущих банків, оцінювано національні системно важливі банки та обґрунтовано практичні рекомендації щодо розробки адекватних заходів їх регулювання і нагляду. Проведене дослідження дозволило сформулювати такі висновки та пропозиції:

1) На підставі узагальнення, аналізу і порівняння різних трактувань уточнено поняття « системного ризику» - це вірогідність настання масштабних системних подій негативного характеру, що викликані екзогенними чи ендогенними шоками, які спричиняють нестабільність фінансового ринку та можуть призвести до неплатоспроможності великої кількості взаємозалежних фінансових посередників. Визначено форми поширення системного ризику, а саме : ризик поширення; ризик макроекономічних шоків; ризик дисбалансів. Вказано особливості світових криз, як чинник виникнення системного ризику.

2) Визначено поняття «системно важливий банк» – це банківська установа, будь-яка діяльність якої (включаючи вихід з ринку, порушення фінансового та/або функціонального стану, банкрутство) прямо чи опосередковано впливає на стабільність банківської системи країни через її величину, взаємопов'язаність, складність та здатність генерування і трансмісії системного ризику.

3) Дослідження також підкреслює різницю між методами виявлення системно важливих банків. Використання того чи іншого методу диктується ступенем розвитку економіки держави, кількістю учасників на ринку. Найоптимальнішим методом, який можна використати на даному етапі розвитку українського банківського сектору є індикаторний метод. Він дозволяє більш

комплексно підійти до оцінки системно важливого фінансового інституту, характеризується використанням різних мір вимірювання системного ризику, розглядає фінансову систему як портфель установ, з його допомогою можлива об'єктивна диференціація банків за показником системної важливості. Однак, для більш ефективного процесу оцінки системно важливих банків методика НБУ з п'яти індикаторів мусить бути доповнена якісними факторами, яких порівняно з Базельською методикою недостатньо.

4) Класифіковано методичні підходи до визнання банків системно важливими: ринкове вимірювання (адитивні та неадитивні підходи) та вимірювання на основі індикаторів. Визначено системно важливі банки за методикою Національного банку України (на основі індикаторів). Установлено, що Приватбанк є системним з точки зору соціальної важливості, однак розповсюдження кризи через міжбанківський ринок унаслідок погіршення фінансового стану банку матиме незначний негативний ефект. Укрексімбанк та Ощадбанк мають більш рівномірний розподіл часток за окремими напрямками системності, на ринку залучення міжбанківських ресурсів.

5) Розраховано динаміку значень показників системної важливості банків України, яка вказує кількість системних банків в Україні постійно скорочується. При чому банкрутства фінансових інститутів, які були віднесені до системно важливих (банки «Надра», «Фінанси і кредит» та «Дельтабанк»), не призвело до реалізації системного ризику в банківській системі України. Скорочення кількості банків призвело до підвищення рівня концентрації у банківській системі України та, відповідно, до скорочення кількості системних банків.

6) За допомогою регресійного моделювання оцінено внесок окремих банків у системний ризик. Доведено, що на сьогодні кредитний ризик у банківській системі України є домінуючим. Проте причиною значних збитків є передуд-

сім зовнішні чинники, а не вплив окремих банків. Отже, при витрачанні коштів платників податків на підтримання діяльності окремих банків необхідно у кожному випадку проводити детальний аналіз сценаріїв втрат у випадку «порятунку» або банкрутства.

7) Встановлено, що для ідентифікації системно важливих банків необхідно виділити критерії, які якісно характеризують системну важливість банку. Кожен критерій включає окремі індикатори, які дозволяють кількісно оцінити його змістову характеристику. За результатами аналізу показників ринкової концентрації та фінансового стану банків України обґрунтовано індикатори системної важливості.

8) Проаналізовано склад, обсяги та динаміку витрат на підтримання стабільності банківської системи України. Обґрунтовано методичні підходи до прогнозування витрат на підтримання стабільної діяльності системно важливих банків. За результатами розрахунків зроблено висновки, що підтримання фінансової стійкості системно важливих банків України коштуватиме платникам податків до 10% від рівня ВВП 2016 року за умови фіксації збитків на сучасному рівні. Зазначене потребує удосконалення підходів до регулювання системно важливих банків (СВБ) в Україні, основними з яких є: підвищення рівня транспарентності та відповідальності шляхом підвищення вимог до розкриття інформації; удосконалення системи ризик-менеджменту з урахуванням специфіки статусу системно важливого банку; встановлення інтенсивного нагляду із застосуванням превентивних заходів; розробка протекційних заходів: тестування складених системно важливими банками «планів порятунку» на випадок виникнення кризових ситуацій.

9) Визначено, що з метою покращення системи нагляду на СВБ необхідно удосконалення підходів до регулювання системно важливих банків (СВБ) в Україні, основними з яких є: підвищення рівня транспарентності та

відповідальності шляхом підвищення вимог до розкриття інформації; удосконалення системи ризик-менеджменту з урахуванням специфіки статусу системно важливого банку; встановлення інтенсивного нагляду із застосуванням превентивних заходів; розробка протекційних заходів: тестування складених системно важливими банками «планів порятунку» на випадок виникнення кризових ситуацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Group of Ten «Report on consolidation in the financial sector», January 2001, <http://www.imf.org/external/np/g10/2001/01/eng/pdf/file1.pdf>
2. The official website of the International Monetary Fund (2015), available at: <http://www.imf.org/external/> (Accessed 8 Aug 2015).
3. The Global Association of Risk Professionals (GARP), available at: static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/8959/536928/sitepage_70/files/garp_in_ukraine_1_.pdf (Accessed 15 Aug 2015).
4. Офіційний сайт Європейського центрального банку -[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ecb.int/pub/pdf/>
5. Офіційний сайт ФРС США -[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.federalreserve.gov/>
6. Офіційний сайт НБУ -[Електронний ресурс] – Режим доступу: www.bank.gov.ua/
7. Kaufman G.G. and Scott K.E. «What Is Systemic Risk, and Do Bank Regulators Retard or Contribute to It?» *The Independent Review*, v. VII, n. 3, 2003, pp. 371– 391.
8. Lehar A. Measuring systemic risk: A risk management approach // *Journal of Banking & Finance*. — 29 (2005) P. 2577—2603.
9. Kaurova N.N. (2011), “Systemic risk in the new economy”, *Voprosy ynnovatsyonnoj ekonomyky*, vol.8(8). pp. 3-9.
10. Чемерис В., Заруба Ю. Системний ризик у діяльності фінансового сектору: передумови, джерела та фактори // *Вісник національного банку України* .-2012. -№ 9 (199). - С. 42-45
11. Systemic Risk /Clare Distinguished Lecture in Economics and Public Policy by Jean-Claude Trichet, President of the ECB/. - Clare College, University of

Cambridge, 10 December 2009 [Электронный ресурс]. - Режим доступа: www.ecb.int/press/key/date/2009/html/sp091210_1.en.html).

12. Financial stability review. December 2009 [Электронный ресурс] // European Central Bank, 2009 – 223p. – Режим доступа: www.ecb.int/pub/fsr)

13. Molyneux P. The Financial Crisis in Europe: Evolution, Policy Responses and lessons for the future [Текст] / P. Molyneux, J.Goddard and J. Wilson // Journal of Financial Regulation and Compliance. - 2009. - №17/4. – pp.362-380.)

14. Rochet J.C. Interbank lending and systemic risk [Текст] / J.C.Rochet, J. Tirole // Journal of Money, Credit and Banking, 1996.).

15. Лазня А. В. Зв'язок поняття «фінансова стабільність» із категоріями економічної науки / А. В. Лазня. [Электронный ресурс].- Режим доступа: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2012.../34_01_21.pdf.

16. Примостка Л. Фінансовий менеджмент у банку: Підручник [Текст] / Л.О. Примостка. – К.: КНЕУ, 2004. – 468с.

17. Brunnermeier M. Bubbles // The New Palgrave Dictionary of Economics. 2nd ed. Palgrave Macmillan, 2008.7344 p. [Электронный ресурс].
Режим
доступа:http://www.dictionaryofeconomics.com/article?id=pde2008_S000278.

18. Марзан Ю. «Мыльные пузыри» фондового рынка [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://prodawez.ru/zarabotok/finansi/mylnye-puzyri-fondovogo-rynka>.

19. Alfred Lehar «Measuring systemic risk: A risk management approach»- Journal of Banking & Finance/ Volume 29, Issue 10, October 2005, Pages 2577

20. Bubbles, Financial Crises, and Systemic Risk* Markus K. Brunnermeier Martin Oehmke)

21. SCOTT D. Banks in crisis // Crisis response. – Washington, DC: World Bank, 009. – N 9. – P. 1–8.

22. Mishkin F.S. Global Financial Instability: Framework, Events, Issues / F.S. Mishkin // Journal of Economic Perspectives. — 1999. — Vol. 13. — № 4. [Electronic resource]. — Mode of access:
23. Zhou C. Are Banks Too Big to Fail? Measuring Systemic Importance of Financial Institutions / C. Zhou // International Journal of Central Banking. December 2010.
24. Schinasi G.J. Safeguarding financial stability: theory and practice / G.J. Schinasi. — Washington, D.C.: International Monetary Fund, 005. — 89 p
25. Jonathan Silberman «Moral Hazard Vs. Systemic Risk» / Oakland University, 010.
26. DeBrandt O., Hartmann P. (2000). Systemic Risk: a Survey. European Central Bank Working Paper 35.
27. Global systemically important banks: assessment methodology and the additional loss absorbency requirement. Basel Committee on Banking Supervision, Rules text. 2011. URL: <http://www.bis.org/publ>.
28. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 121-III. — ред.від 11.10.2013. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
29. Правління Національного банку України № 909 від 18 грудня 2015 року «Про затвердження Змін до Положення про забезпечення безперервного функціонування інформаційних систем Національного банку України та банків України» - [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=25554345>.
30. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання негативному впливу на стабільність банківської системи» від 04.07.2014 № 1586-VII- [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1586-18>.

31. Weistroffer C. Identifying systemically important financial institutions (SIFIs) / C. Weistroffer // De Nederlandsche Bank Working Paper. – 012. – No. 347. – P. 612-642.

32. Measuring the systemic importance of interconnected banks by Mathias Drehmann and Nikola Tarashev [Electronic resource]. – Mode of Access: <http://www.bis.org>. – Title from the screen.

33. Жердецька Л.В. «Системний ризик у банківській системі України: визначення, структуризація та методи оцінки» - Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Розвиток фінансово-економічного становища на різних рівнях управління: підприємство, регіон, держава". 6-7 листопада, 2015 р., м. Дніпропетровськ. - С. 57-60.

34. Г. Пеникас, М. Анохина. «Исследование факторов системной значимости глобальных банков» -- «Банковское дело: Регулирование и надзор» - №10 от 014 г.

35. M. A. Espinosa-Vega. Systemic Risk and the Network Approach [Electronic resource]. – Mode of Access:<http://aisel.aisnet.org/misq/vol36/iss4/20>. – Title from the screen.

36. Adrian T., Brunnermeier M. CoVaR / T. Adrian, M. Brunnermeier // Federal Reserve Bank of New York Staff Reports 348, 010.

37. Globally systemically important banks: updated assessment methodology and the additional loss absorbency requirement- [Електронний ресурс] -Сайт Банку міжнародних розрахунків. – Режим доступу : <http://www.bis.org/publ/bcbs255.pdf>

38. A framework for dealing with domestic systemically important banks [Електронний ресурс] // Basel Committee on Banking Supervision. – 2012 (October)// Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/bcbs233.pdf>

39. The European Banking Authority (EBA)- [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.eba.europa.eu/risk-analysis-and-data/other-systemically-important-institutions-o-siis>.

40. Постанова Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про порядок визначення системно важливих банків” від 5.12.2014р.№863.– [Електроннийресурс].– Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=13264040>.

41. Основні показники діяльності банків [Електронний ресурс]. –Режим доступу:http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798.

42. Фінансовий портал Мінфін. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua>

43. Офіційне інтернет- представництво Фонду Гарантування Вкладів фізичних осіб. – [Електронний ресурс.] – Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua>

44. Жердецька Л.В. «Вплив систематичного та системного ризиків на формування ресурсної бази банків України» - Молодий вчений. - № 5 (20) травень, 2015. Частина 1. - С. 141 – 145.

45. Forbs Україна, новина «"Приватбанк" переходить у 100% власність держави – Кабмін» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/>.

46. A framework for dealing with domestic systemically important banks. Basel Committee on Banking Supervision. 2012. URL : <http://www.bis.org/publ>.

47. Guidance to Assess the Systemic Importance of Financial Institutions. Markets and Instruments: Initial Considerations. IMF/BIS/FSB. 2009.

48. Гражевська Н.І. Інституційна зміна світової економіки за умов фінансової глобалізації / Н.І. Гражевська, В.І. Трохименко // Фінанси України. – 2013. – № 5. – С. 58 – 68.

49. Progress and Next Steps Towards Ending "Too-Big-To-Fail" (TBTF), Report of the Financial Stability Board to the G20 [Електронний ресурс] / Financial Stability Board. – Електрон. дані. – Режим доступу: http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_130902.pdf

50. Globally systemically important banks: updated assessment methodology and the additional loss absorbency requirement // сайт Банку міжнародних розрахунків [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/bcbs255.pdf>

51. Лавренюк В.В. Іноземний досвід регулювання системно важливих банків / В.В Лавренюк // Ринок цінних паперів. – 2015. – №3-4. – С. 87-96.

52. Дзюнь О.Б. Світовий досвід створення мегарегулятора на ринку фінансових послуг [Електронний ресурс] / О.Ю. Дзюнь // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2014. – № 3. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=695>

53. Набок Р.В. системно важливі банки: підходи до побудови нагляду / Р.В. Набок // Вісник НБУ. – 2014. – № 7. с. 39-43

54. E.Bengtsson, U.Holmberg, K. Jönsson. Identifying systemically important banks in Sweden – what do quantitative indicators tell us? / E .Bengtsson , U .Ho lmberg , K. Jönsson// Sveriges Riksbank economic review [Електронний ресурс]. – 2013:2. Режим доступу: http://www.riksbank.se/Documents/Rapporter/POV/2013/2013_2/rap_pov_artikel_3_130918_eng.pdf

55. Domestic systemically important banks in Australia Comments . Information Paper [Електронний ресурс]// Australian Prudential Regulation Authority (APRA). – 2013 (December). Режим доступу: <http://www.apra.gov.au/adi/Publications/Documents/Information-Paper-51-№11-12/2015-Domestic-systemically-important-banks-in-Australia-December-2013.pdf>.

56. Henri Maurerand, Patrick Grussenmeyer. Financial assistance measures in the euro area from 2008 to 2013: statistical framework and fiscal impact// Statistics Paper Series». – European Central Bank 2013. – 40 p/

57. Інструкція «про порядок регулювання діяльності банків в Україні», затверджена постановою НБУ № 368 від 28.08.2001. Зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.

58. Офіційний сайт World Bank-[Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://www.worldbank.org/>

59. Звіт про фінансовий стан (Баланс) за III квартал 2015 (2016) року ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК".Примітка “Окремі показники діяльності банку за III квартал 2015 року ” ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК".

60. Звіт про фінансовий стан (Баланс) за III квартал 2015 (2116) року ПАТ «УКЕКСІМБАНК».Примітка “Окремі показники діяльності банку за III квартал 2015 року ПАТ «УКРЕКСІМБАНК».

61. Звіт про фінансовий стан (Баланс) за III квартал 2015 (2015) року АТ «ОЩАДБАНК».Примітка “Окремі показники діяльності банку за III квартал 2015 року АТ «ОЩАДБАНК».

62. Basel III Countercyclical Capital Proposals [Електроннийресурс]. – Режимдоступу:[http://media.mofo.com/files/Uploads/Images/Basel.III.Countercyclica l.pdf](http://media.mofo.com/files/Uploads/Images/Basel.III.Countercyclical.pdf).

63. Жердецька Л.В. «Макропруденційна політика: світовий досвід та українська практика» - Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; за ред. М.І. Зверькова (голов. ред.) та ін. (ISSN 2313-4569). – Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2016. – Вип. 1. – № 60. – С. 80-88..

64. Danielsson J. Towards a more procyclical financial system/ J. Danielsson. 2013. – Режим доступу: <http://www.voxeu.org/article/towards-more-procyclical-financial-system>

65. Weistroffer Christian. Macroprudential supervision. In search of an appropriate response to systemic risk / С. Weistroffer // Current Issues Global financial markets. – May4,012. – 47 p.

66. Концепція Національного банку України реформування системи прийняття рішень на рівні комітетів [Електронний ресурс]. Режим доступу: // <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=22213974>

67. Положення про Раду з фінансової стабільності, затвержене Указом Президента України від 4 березня 2015 року № 170/2015. [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/170/2015>